

Research Paper

A comparative Study of Crime Incidence and Quality of Life in Urban Areas (Case study: Five Areas of Urmia City)

Hamid Ghaffari¹ Ali Mosayyebzadeh^{*2}

¹ MA of Urban Planning, Urmia University, Urmia, Iran.

² Assistant Professor, Department of Urban Planning, Urmia University, Urmia, Iran

10.22080/USFS.2021.20591.2095

Received:

January 7, 2020

Accepted:

June 16, 2021

Available online:

December 22, 2021

Keywords:

Comparative study, crime incidence, quality of urban life, Urmia

Abstract

Considering the importance of quality of life in cities, trying to provide and improve it is one of the most important principles and priorities of urban planners and policy makers and managers and government officials in every society and country. Numerous factors and characteristics affect the quality of life in cities, crime incidence in urban areas are among the important factors that can affect the quality of urban life. In this regard, this study was conducted with the aim of comparative study of crime incidence and quality of life in the five areas of Urmia city. The method adopted in the present applied research is descriptive-analytical. Also, in order to collect data, library-documentary and field studies have been used. The statistical population of the study includes all experts related to the subject and residents of Urmia (736224 people) that using Cochran's formula, samples with a volume of 30 and 384 people were determined, respectively. Also, for analyzing research data, the Dematel-ANP-Topsis compilation model have been used. Based on the analyzes, in terms of quality of life in the city of Urmia, areas five, one, three, four and two with scores of 0.255, 0.232, 0.210, 0.161, 0.142, respectively, and in terms of urban crime, areas two, four, one, three and five with percentages of 38/32, 21/4, 18/37, 15/34, 6.57, are ranked first to fifth, respectively. In general, the results of the present study indicate the existence of a significant and inverse relationship between crime incidence and quality of life in the five areas of Urmia.

*Corresponding Author: Ali Mosayyebzadeh

Address: Comparative study, crime incidence, quality of urban life, Urmia

Email: a.mosayyebzadeh@urmia.ac.ir

Tel: 09141404522

Extended Abstract

1. Introduction

Centuries after the emergence of the first urban communities, the current cities have provided a favorable environment for crime due to factors such as growth rate, spatial structure of neighborhoods, the quality of spatial distribution of services and land use pattern, etc. (Sadeghi et al, 2015: 66). The fear of crime and violence continues to be pervasive in cities and is one of the top concerns in citizens' everyday lives. The UN-HABITAT report (2016) showed that 60 to 70 percent of urban residents have been victims of crime in those developing or transitional countries where rapid urban population growth is at its highest (Shikuku et al, 2018: 2). The existence of crime is as old as mankind and man has always made effort to combat it (Erick et al, 2019: 7). Crime is a social construct that implies a violation of the common values of society by an individual or group. The increase in crime and its diversity in urban communities not only conflicts with the principles of social order, but also leads to a waste of economic resources, frustration of citizens and a general deterioration in quality of life, and by reducing social security, threatens the foundations of social life. (Hataminejad et al., 2013: 68). Research in Helsinki has shown that there is a direct relationship between quality of life and abnormal social behaviors such as suicide, social deviance, alcoholism, and divorce rates. While the quality of housing is itself a reflection of the socio-economic situation (Jajarmi and Kalteh, 2007: 6). Nowadays, issues related to crime incidence and its relationship with quality of life in urban areas, despite its importance in promoting urban security and quality of urban life, have received less

attention and research; Lack of attention to this issue has caused a decline in quality of life and an increase in crime in urban areas over time. The city of Urmia, which as the capital of West Azerbaijan province, has accommodated various social, economic, occupational and administrative strata, in recent years due to the rapid growth of urban population as other cities in the country and the emergence of dysfunctional textures has always faced issues such as crime and declining quality of urban life.

2. Research Methodology

The present research is applied-developmental based on the purpose and descriptive-analytical in terms of method. Data collection in this study was done using library-documentary studies (including books, articles and projects related to the research topic) and field studies in the form of questionnaires and physical perceptions. The research method and data analysis of this research includes three basic steps; In the first stage, the quality of life in the areas of Urmia has been assessed. For this purpose, after extracting and compiling the most important indicators for evaluating the quality of life in cities, according to the statistical population of the study which includes all relevant experts and residents of Urmia (736224 people), using Cochran's formula and simple random sampling method, the opinions of 30 experts, professors and managers related to the research topic and 384 people living in the five areas of Urmia were used. Finally, the collected data on quality of life in the five areas of Urmia were analyzed using the Dematel-ANP-Topsis compilation model and the areas of the city were ranked. In the second stage, the crime situation in the city of Urmia has been evaluated; Therefore, by referring to the police

center of West Azerbaijan province in the city of Urmia, the data obtained from the occurrence of crime in various fields, including crimes resulting from threats and reluctance, social corruption, etc. were collected. as well as the amounts of other factors affecting crime incidence such as population density, Active population, etc. in different areas were extracted from official censuses and plans related to the city of Urmia (comprehensive, detailed plans, etc.); Then, using the obtained data and performing calculations in Excel software, the ranking of the areas and the crime status in each area have been determined. In the third stage of the study, using the results of the evaluation of quality of life and crime incidence in the areas of Urmia in the previous stages, a comparative study between quality of life and crime incidence in the five areas of Urmia has been done. The purpose of this study is to investigate the crime situation and quality of life and comparative study of the two in the areas of Urmia city in order to provide appropriate and practical solutions.

3. Research Findings

Quality of life in the regions of Urmia: After implementing the Dematel-ANP-Topsis compilation model, the ranking of the five areas of Urmia in terms of quality of life was obtained. Accordingly, area five with a final score of 0/255 ranked first and areas one, three, four and two with final scores of 0/232, 0/210, 0/161 and 0/142, respectively, are in the second to fifth ranks in terms of quality of life.

Crime situation in Urmia city areas: After analyzing five major crimes as well as

total crimes in Urmia city areas, the ranking of these areas in terms of crime incidence rate was obtained. Therefore, area two with percentage of 38/32 is in the first rank and areas four, one, three and five with percentages of 21/4, 18/37, 15/34 and 6/57, respectively, are in the second to fifth ranks in terms of urban crimes.

4. Conclusion

According to the results of the analysis, the areas with the highest quality of life had the lowest crime rate. Also, areas two and four of Urmia, which have the most dysfunctional urban texture and suffer from the weakness of physical, social, economic and cultural contexts, are in the last ranks in terms of quality of urban life and in the first ranks in terms of urban crime. Therefore, it can be concluded that there is a significant and inverse relationship between crime incidence and quality of life in the five areas of Urmia.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the persons for scientific consulting in this paper.

علمی پژوهشی

مطالعه تطبیقی جرم‌خیزی و کیفیت زندگی در مناطق شهری (مورد مطالعاتی: مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه)

حمید غفاری^۱ ID، علی مصیب زاده^۲ * ID

^۱ کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشکده معماری، شهرسازی و هنر، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.
^۲ استادیار گروه شهرسازی، دانشکده معماری، شهرسازی و هنر، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

10.22080/USFS.2021.20591.2095

چکیده

با توجه به اهمیت کیفیت زندگی در شهرها، تلاش برای تأمین و ارتقاء آن از مهم‌ترین اصول و اولویت‌های برنامه‌ریزان و سیاستگذاران شهرسازی و مدیران و مسئولان حکومتی در هر جامعه و کشوری است. عوامل و شاخصه‌های متعددی بر کیفیت زندگی در شهرها تأثیرگذار می‌باشند، جرم و جرم‌خیزی در مناطق شهری از جمله عوامل مهمی است که می‌تواند کیفیت زندگی شهری را تحت تأثیر خود قرار دهد. در همین راستا، این پژوهش با هدف بررسی و مقایسه تطبیقی جرم‌خیزی و کیفیت زندگی در مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه انجام شده است. روش اتخاذ شده در پژوهش کاربردی حاضر، توصیفی - تحلیلی بوده و جهت گردآوری داده‌ها از مطالعات کتابخانه‌ای - اسنادی و میدانی استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه کارشناسان و متخصصان ذیربط با موضوع و ساکنان شهر ارومیه (۷۳۶۲۲۴ نفر) می‌باشد که با استفاده از فرمول کوکران به ترتیب نمونه‌هایی با حجم ۳۰ و ۳۸۴ نفر تعیین گردید. به منظور تحلیل داده‌های پژوهش نیز از مدل تلفیقی Dematel- ANP- Topsis بهره گرفته شده است. بر اساس تجزیه و تحلیل‌های انجام گرفته به لحاظ کیفیت زندگی در شهر ارومیه مناطق پنج، یک، سه، چهار و دو به ترتیب با امتیازهای ۰/۲۵۵، ۰/۲۳۲، ۰/۲۱۰، ۰/۱۶۱، ۰/۱۴۲ و از لحاظ جرم‌خیزی شهری مناطق دو، چهار، یک، سه و پنج با درصد‌های ۳۸/۳۲، ۲۱/۴، ۱۸/۳۷، ۱۵/۳۴، ۶/۵۷، به ترتیب در رتبه‌های اول تا پنجم قرار گرفته‌اند. به طور کلی، نتایج حاصل از اجرای تحقیق حاضر نشان‌دهنده وجود رابطه‌ی معنادار و معکوس بین جرم‌خیزی و کیفیت زندگی در مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه می‌باشد.

تاریخ دریافت:

۱۸ دی ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش:

۲۶ خرداد ۱۴۰۰

تاریخ انتشار:

۱ دی ۱۴۰۰

کلیدواژه‌ها:

مطالعه تطبیقی، جرم‌خیزی، کیفیت زندگی شهری، ارومیه

* نویسنده مسئول: علی مصیب زاده

آدرس: گروه شهرسازی، دانشکده معماری، شهرسازی و هنر،

دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

ایمیل: a.mosayyebzadeh@urmia.ac.ir

تلفن: ۰۹۱۴۱۴۰۴۵۲۲

۱ مقدمه

با گذر قرن‌ها از پیدایش نخستین اجتماعات شهری، شهرهای کنونی به واسطه عواملی نظیر نرخ رشد، ساختار فضایی محلات، کیفیت توزیع فضایی خدمات و الگوی کاربری زمین و ... محیط مساعد ارتکاب جرم را فراهم آورده‌اند (صادقی^۱ و همکاران، ۲۰۱۵: ۶۶). ترس از جرم و خشونت همچنان در شهرها رواج دارد و یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های زندگی روزمره شهروندان است. گزارش اسکان بشر در سال ۲۰۱۶ نشان می‌دهد که ۶۰ تا ۷۰ درصد از ساکنان شهری کشورهای در حال توسعه که رشد سریع جمعیت شهری در بالاترین حد خود است قربانی جرم و جنایت شده‌اند (Shikuku et al, 2018: 2). تأثیرات جرم در سراسر جهان یک نگرانی جدی است. وجود جرم و جنایت به قدمت تاریخ بشریت است و انسان همواره تلاش کرده است تا با آن مبارزه کند (Erick et al, 2019: 7). میزان بالای جرم بسیار مشکل‌زاست؛ چرا که بر توانایی مردم برای استفاده از فضای شهری تأثیر می‌گذارد. فضاهای عمومی نظیر پارک‌ها، میدان‌ها و خیابان‌ها از جمله ویژگی‌های بسیار جذاب زندگی شهری می‌باشند. هنگامی که از این فضاها به دلیل جرم نتوان استفاده کرد، بر جذابیت‌های زندگی به طور منفی تأثیر خواهند گذاشت. امروزه استفاده از بیشتر فضاهای عمومی در مناطق شهری محدود شده است. همچنین جرم و جنایت موجب تحمیل هزینه‌های بسیار گزافی در سطوح فردی، اجتماعی و ملی می‌شود (قالیباف^۲ و همکاران، ۲۰۱۰: ۲۳). جرم، سازه‌ای اجتماعی است که بر نقض ارزش‌های مشترک جامعه توسط یک فرد یا گروه دلالت دارد. افزایش جرم و تنوع آن در جوامع شهری نه تنها با اصول نظم اجتماعی تعارض دارد، بلکه به همراه خود، باعث پیامدهای ذیل نیز می‌شود:

- هدررفتن منابع اقتصادی

- سرخوردگی شهروندان

- وخامت کلی در کیفیت زندگی

و در نتیجه با کاهش امنیت اجتماعی، پایه‌های زندگی اجتماعی را تهدید می‌کند (حاتمی‌نژاد^۳ و همکاران، ۲۰۱۳: ۶۸). نگرانی از کیفیت زندگی، از ویژگی‌های جامعه معاصر است (Pacione, 2003: 19) و بهبود کیفیت زندگی در هر جامعه‌ای، یکی از مهم‌ترین اهداف سیاست‌های عمومی آن جامعه است. در طول سه دهه اخیر، کیفیت زندگی، به عنوان جانشینی برای رفاه مادی، به اصلی‌ترین هدف اجتماعی کشورهای مختلف تبدیل شده است (سالاری سردری^۴ و همکاران، ۲۰۱۵: ۵۴). از طرف دیگر بین شاخص‌های مختلف کیفیت زندگی نیز ارتباط معناداری وجود دارد. تحقیقات در هلستینکی نشان داده است که بین کیفیت زندگی و رفتارهای ناهنجار اجتماعی نظیر خودکشی، انحرافات اجتماعی، الکلیسم و میزان طلاق رابطه مستقیمی وجود دارد. در حالی که کیفیت مسکن نیز خود بازتابی از اوضاع اجتماعی - اقتصادی است (جاجرمی و کلت^۵، ۲۰۰۷: ۶). امروزه مباحث مربوط به جرم‌خیزی و رابطه آن با کیفیت زندگی در مناطق شهری، به رغم اهمیت آن در ارتقای امنیت شهری و کیفیت زندگی شهری کمتر مورد توجه و پژوهش قرار گرفته است؛ به نحوی که در اکثر پژوهش‌های انجام گرفته در این زمینه نیز تنها به اعلام صرف تعداد وقوع جرائم مختلف و تعداد مجرمین دستگیرشده در آن مناطق بسنده شده و تحلیل وضعیت کیفیت زندگی شهری آن مناطق و ارتباط آن با جرم‌خیزی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. بر همین اساس و به منظور پرکردن این خلاء در کارهای پژوهشی است که مطالعه این موضوع در مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه مورد توجه قرار گرفته است. شهر ارومیه که به عنوان مرکز استان

⁴ Salari Sardari

⁵ Jajarmi & kalteh

¹ Sadeghi

² Ghalibaf

³ Hataminejad

دارند. مطالعات تجربی نشان داده‌اند که تمرکز جرایم در یک منطقه، تا حدودی به دلیل محیط اجتماعی و کالبدی منطقه است (Kim & Hipp, 2019: 2). از نظر آنتونی گیدنز نیز احتمال اینکه شخصی قربانی جرم شود با منطقه‌ای که در آن زندگی می‌کند ارتباط تنگاتنگی دارد (Giddenz, 2006, 815). نتایج پژوهش‌های جدید نشان می‌دهد که، در غالب شهرها، بخش اعظم جرایم در محدوده‌های خاصی تحت عنوان «کانون‌های جرم» رخ می‌دهد، که آن‌ها را می‌توان بر مبنای تعداد وقوع رویدادهای مجرمانه تعیین نمود (اکبری^۲ و همکاران، ۲۰۱۵: ۵۸). واژه مکان‌های جرم‌خیز برای اولین بار توسط شرمن، گارتین و برگر^۳ برای تحلیل مکانی بزهکاری مورد استفاده قرار گرفت. این واژه، به معنای یک مکان یا محدوده جغرافیایی است که میزان بزهکاری در آن بسیار بالاست. محدوده این مکان می‌تواند بخشی از یک شهر، محله، چند خیابان مجاور هم و حتی ممکن است یک خانه یا مجتمع مسکونی باشد (احمدی^۴ و همکاران، ۲۰۱۴: ۵۲). برخی از محققان مکان‌های جرم‌خیز را معادل مکان‌های کوچک با جرائم فراوان دانسته‌اند که حداقل برای یک دوره زمانی یک‌ساله قابل پیش‌بینی است (Taylor, 1998: 3). ترس و احساس آرامش بیشتر با ادراکات ذهنی از کیفیت زندگی محله در رابطه است که با نابسامانی و کیفیت محله هماهنگ می‌باشد. بر این اساس، کاهش جرم ممکن است ترس را کاهش ندهد، در عوض کاهش دادن موقعیت‌های نابسامان ادراک شده و بهبود کیفیت زندگی در محله ممکن است در کاهش ترس ساکنان تأثیر بیشتری داشته باشد (صابری‌فر و رسولی^۵، ۲۰۱۳: ۳۲۳). در واقع، هنوز تعریف جهانی پذیرفته شده‌ای از کیفیت زندگی وجود ندارد، و حتی گفته می‌شود که تقریباً از فردی به فرد دیگر متفاوت است (Faria et al, 2018: 117). تعریف و سنجش کیفیت زندگی بسته به رویکرد غالب و اهدافی است

آذربایجان غربی، اقشار و طبقات مختلف اجتماعی، اقتصادی، شغلی و اداری را در خود جای داده است، در سال‌های اخیر به دلیل رشد سریع جمعیت شهرنشین همانند سایر شهرهای کشور و پدیدار شدن بافت‌های ناکارآمد همواره با مسائلی نظیر جرم‌خیزی و افت کیفیت زندگی شهری مواجه بوده است. مهم‌ترین هدف پژوهش حاضر بررسی و تحلیل وضعیت جرم‌خیزی و کیفیت زندگی و مقایسه تطبیقی این دو در مناطق شهر ارومیه به منظور ارائه راهکارهای مناسب و کاربردی می‌باشد.

۲ مبانی نظری

تاکنون تعاریف گوناگونی از جرم ارائه شده است. اندیشمندان حوزه‌های مختلف علوم، تعاریف مختلفی از آن بیان کرده‌اند، همچنین تعریف آن مانند برخی از اصطلاحات دیگر از ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی و قانونی جوامع تأثیر پذیرفته و از این‌روست که تعریف‌های متفاوتی به خود گرفته است (صالحی^۱، ۲۰۱۱: ۹). جرم را می‌توان عملی غیرقانونی دانست که توسط دولت یا هر مقام دیگری قابل مجازات است (Erick et al, 2019: 7). براساس قانون مجازات اسلامی، هر فعل یا ترک فعلی که در قانون برای آن مجازات تعیین شده باشد، جرم محسوب می‌شود (پاک‌نژاد، ۲۰۱۴: ۵۹). جرائم رایج شامل جرائمی است که توسط افراد غریبه انجام می‌شود مانند جرائم فردی (سرقت، قتل، حمله فیزیکی، تجاوز جنسی، تجاوز به عنف و غیره) و جرائم مالی (سرقت، کیف‌قاپی، کلاهبرداری و غیره (Qin & Yan, 2017: 890)). بنابراین، جرم عملی است که برخلاف یکی از موارد قانون مجازات عمومی هر کشور باشد و مجرم کسی است که در زمان معینی عمل او برخلاف مقررات قانون رسمی کشور باشد (حاتمی‌نژاد و همکاران، ۲۰۱۴: ۲۲۳). مطالعات اکولوژیکی جرم نشان می‌دهد که برخی از مناطق نسبت به سایر مناطق در یک شهر جرایم بیشتری

⁴ Ahmadi

⁵ Saberifar & Rasouli

¹ Salehi

² Akbari

³ Sherman, Gartin & Buerger

۳ پیشینه پژوهش

در سال‌های اخیر در زمینه مطالعات کیفیت زندگی و جرم‌خیزی پژوهش‌هایی انجام شده است که در ادامه به توضیح برخی از این مطالعات انجام شده به طور مختصر و در حد ضرورت اشاره می‌شود:

اوبراین^۳ و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله‌ی "چگونه و چرا جرم در برخی از محله‌ها بیشتر متمرکز است؟: یک بعد جدید از جرم و جنایت در جامعه" به این نتیجه رسیده‌اند که بخشی از جرم‌خیزی در هر جامعه‌ای به دلیل تفاوت‌های مکانی در هر محله است اما در عین حال می‌تواند تحت تأثیر فرآیندهای اتفاق افتاده در سطح محله نیز باشد. آنها همچنین بیان می‌کنند ناهمگنی قومی درصد بالاتری از جرم را نشان می‌دهد.

سیلوا و لی^۴ (۲۰۲۰) در مقاله‌ای با عنوان "وقوع جرایم شهری در ارتباط با ویژگی‌های محیط ساخته شده: یک مورد آفریقایی با مفاهیم طراحی شهری" به این نتیجه دست یافته‌اند که شکل کالبدی محیط شهری ساخته شده (مورفولوژی شهری) به طور قابل توجهی با محیط شهری ساخته شده ارتباط دارد. همچنین بیان می‌کنند به طور خاص، محیط شهری ضعیف (درجه برنامه‌ریزی و خوانایی کم) حتی با کنترل متوسط درآمد خانوار و شاخص اجتماعی-اقتصادی نیز با افزایش نرخ جرم و جنایت همراه است.

دی‌نادای^۵ و همکاران (۲۰۲۰) در مقاله‌ی "شرایط اجتماعی-اقتصادی، محیطی و حرکتی مرتبط با جرم: مطالعه چندین شهر" به این نتیجه رسیده‌اند که شرایط اجتماعی-اقتصادی، اطلاعات حرکتی و خصوصیات کالبدی محله به طور مؤثری ظهور جرم را توضیح می‌دهند. همچنین آن‌ها دریافته‌اند که فاکتورهای اجتماعی-زیست‌محیطی محلات در ارتباط با جرم، از شهری به شهر دیگر بسیار متفاوت

که پژوهشگران به دنبال آن هستند. این رویکردها بسته به این‌که کیفیت زندگی را در بعد فردی یا جمعی، کیفیت زندگی شخصی یا مکانی، براساس سطح تحلیل جهانی، ملی، منطقه‌ای، محلی (شهری یا روستایی) و یا عینی یا ذهنی آن مورد مطالعه قرار داده باشند با هم متفاوت‌اند (مؤذنی و علیزاده اقدم، ۲۰۱۲: ۱۵۴). در بین این گوناگونی مفهوم‌سازی و عملیاتی‌سازی کیفیت زندگی این اجماع وجود دارد که، کیفیت زندگی یک مفهوم چندبعدی است، حوزه‌های مختلف زندگی را در نظر می‌گیرد و از طریق ترکیب و تعامل حوزه‌های مختلف تولید می‌شود (Koramaz & Türkoğlu, 2017: 336). لذا هدف غایی مطالعه کیفیت زندگی و کاربرد متعاقب آن برای این است که مردم قادر به داشتن یک زندگی با کیفیت بالا باشند، به طوری که این زندگی هم هدفمند و هم لذت‌بخش باشد (قالیباف و همکاران، ۲۰۱۲: ۳۴). آنچه بدیهی است این‌که، وجود رضایت نسبی در زمینه‌ی کیفیت زندگی سبب می‌شود محیطی برای زندگی اجتماعی خلق شود تا در آن امنیت بیشتری برقرار شود به نحوی که انسان‌ها از آرامش برخوردار شده و در روابط تعاملی خود با دیگران با کم‌ترین اصطکاک، تنش‌های خود را برطرف کنند (محمدی^۲ و همکاران، ۲۰۱۶، ۲۴). در این میان با توجه به اینکه در بسیاری از پژوهش‌های انجام گرفته در این حوزه، ارتباط میان جرم‌خیزی با کیفیت زندگی مناطق شهری کمتر مورد توجه واقع شده است و تجزیه و تحلیل‌ها بیشتر با دیدی کل‌نگر بوده و نگاه خرد به شاخص‌ها نشده است، در این پژوهش سعی شده است با رویکردی همه‌جانبه و با جمع‌بندی دیدگاه‌ها و تخصص‌ها در هر یک از زمینه‌های جرم‌خیزی و کیفیت زندگی شهری، و در نهایت با تبیین رابطه بین آن‌ها، کمک مؤثری به متداول نمودن شیوه‌های علمی مبتنی بر تجزیه و تحلیل جرائم با در نظر گرفتن کیفیت زندگی شهری مناطق کرد.

⁴ Silva & Li

⁵ Di Nadai

¹ Moazeni & Alizadeh Aghdam

² Mohammadi

³ O'Brien

روستا- شهر اصلاندوز)" به این نتیجه دست یافته‌اند که بین ابعاد مختلف کیفیت زندگی و شاخص کلی احساس امنیت اجتماعی ساکنان ارتباط معناداری وجود دارد که این ارتباط در همه‌ی ابعاد مستقیم است.

لو^۴ (۲۰۱۲) در پایان‌نامه‌ای با عنوان "الگوهای فضایی جرائم محله‌ای در شهرهای کانادا، براساس نفوذ در محله‌ها و شهرها" به این نتیجه رسیده است که میزان جرم و جنایت نه تنها به ویژگی‌های اجتماعی، اقتصادی، جمعیتی و سکونتی محلات بستگی دارد بلکه به ویژگی‌های محلات اطراف و محیط شهری گسترده‌ای که محلات در آن تعبیه شده‌اند نیز وابسته می‌باشد.

در مجموع نکته مشترک موضوع در این مطالعات آن است که اکثراً با دیدی کلی جرم‌خیزی و کیفیت زندگی شهری را بررسی کرده و نگاه خرد به شاخص‌ها نداشته‌اند. مهم‌ترین ویژگی این پژوهش آن است که تک‌تک شاخص‌های جرم‌خیزی و کیفیت زندگی شهری را مورد مطالعه قرار داده تا بتواند به طور دقیق، به تبیین رابطه جرم‌خیزی و کیفیت زندگی در مناطق شهری بپردازد.

۴ روش پژوهش

پژوهش حاضر براساس هدف از نوع کاربردی- توسعه‌ای و به لحاظ روش از نوع توصیفی- تحلیلی می‌باشد. گردآوری داده‌ها در این پژوهش با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای- اسنادی (شامل کتب، مقالات و طرح‌های مرتبط با موضوع تحقیق) و مطالعات میدانی در قالب پرسشنامه و برداشت‌های کالبدی، انجام شده است. روش تحقیق و تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش شامل سه مرحله اساسی می‌باشد؛ در مرحله اول به سنجش وضعیت کیفیت زندگی در مناطق شهر ارومیه پرداخته شده است، بدین منظور پس از استخراج و تدوین مهم‌ترین شاخص‌های ارزیابی کیفیت زندگی در

است و به وضوح هیچ نسخه واحدی برای همه وجود ندارد.

علیزاده اقدم^۱ و همکاران (۲۰۲۰) در مقاله‌ای تحت عنوان "مطالعات رابطه سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی با ترس از جرم (مورد مطالعه حاشیه‌نشینان شهر تبریز)" به این نتیجه رسیده‌اند که بین کیفیت زندگی و ترس از جرم همبستگی معنادار معکوسی وجود دارد و با افزایش کیفیت زندگی افراد، ترس از جرم آن‌ها کاهش می‌یابد.

کلانتری^۲ و همکاران (۲۰۱۸) در مقاله‌ی "تحلیل فضایی کیفیت زندگی در کانون‌های جرم خیز (مورد مطالعه: بخش مرکزی شهر تهران)" به این نتیجه دست یافته‌اند حوزه‌هایی که در کانون‌های جرم خیز قرار دارند از نظر برخورداری از سطح کیفیت زندگی نسبت به دیگر حوزه‌ها که جرائم ارتکابی کمتری وقوع یافته است شکاف قابل توجهی وجود دارد. به نوعی با فاصله گرفتن از کانون‌های جرم خیز و کاهش جرائم، سطح کیفیت زندگی افزایش یافته است و تأثیرگذاری جرائم بر سطح کیفیت زندگی در کانون‌های جرم خیز به مراتب بیشتر از سایر حوزه‌ها است.

مقیمی^۳ (۲۰۱۷) در مقاله‌ای با عنوان "تأثیر کیفیت زندگی بر جرم سرقت" به این نتیجه رسیده‌است که بین متغیرهای مستقل تحقیق شامل درآمد، تحصیلات، رضایت از وضع موجود زندگی و نابسامانی‌های اجتماعی با متغیر وابسته پژوهش (ارتکاب سرقت)، رابطه معناداری وجود دارد و به همین دلیل چهار فرضیه پژوهش از جمله این فرضیه که بین کیفیت زندگی و سرقت رابطه‌ی معنادار وجود دارد، توسط آزمون‌های آماری تأیید شده است.

محمدی و همکاران (۲۰۱۶) در مقاله‌ای تحت عنوان "بررسی تأثیر سطح رضایت از کیفیت زندگی بر احساس امنیت اجتماعی (مطالعه‌ی موردی):

³ Moghimi

⁴ Luo

¹ Alizadeh Aghdam

² Kalantari

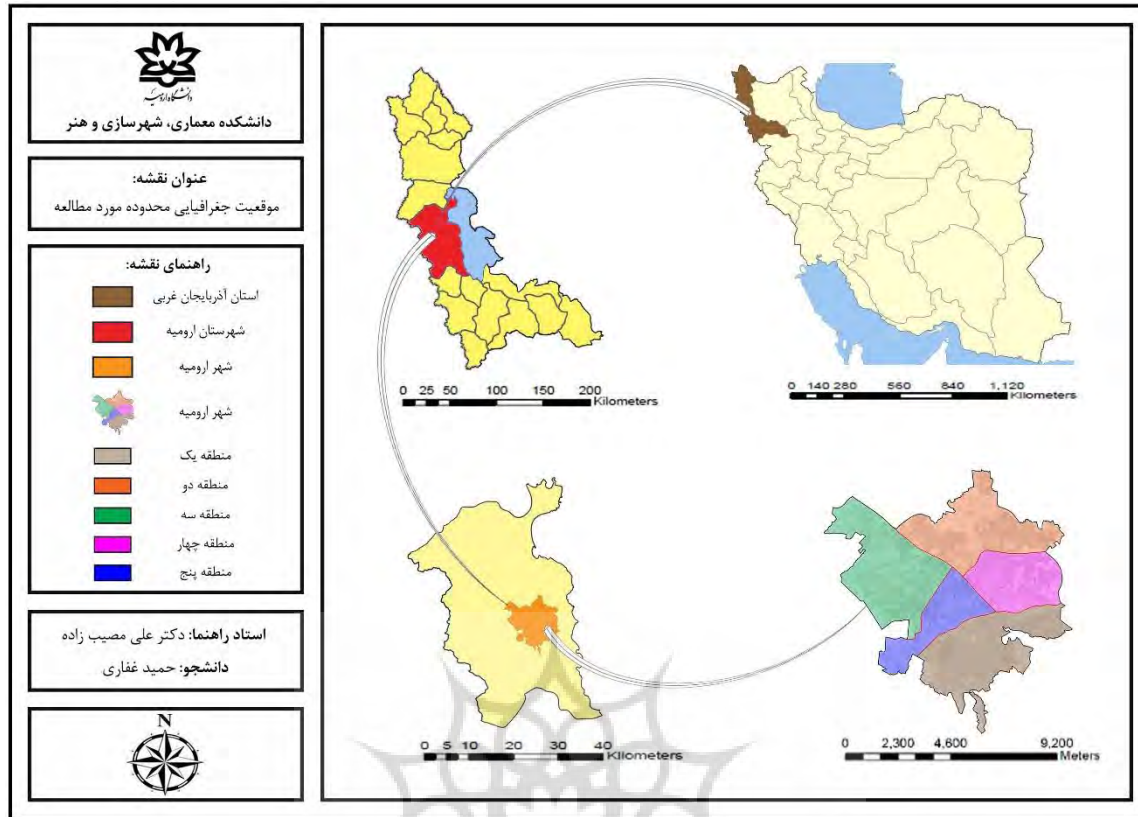

تفصیلی و ...) استخراج شده است، سپس با استفاده از داده‌های حاصله و انجام محاسبات و درصداگیری در نرم‌افزار Excel، رتبه‌بندی مناطق انجام و وضعیت جرم‌خیزی در هر منطقه مشخص شده است. در مرحله سوم پژوهش با استفاده از نتایج حاصل از ارزیابی کیفیت زندگی و جرم‌خیزی در مناطق شهر ارومیه در مراحل قبل، مقایسه تطبیقی بین کیفیت زندگی و جرم‌خیزی در مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه، صورت گرفته است.

۵ محدوده پژوهش

شهر ارومیه به عنوان یکی از کلان‌شهرهای ایران، به عنوان مرکز اداری-سیاسی استان آذربایجان غربی و شهرستان ارومیه با بیش از ۳ هزار سال قدمت، قدیمی‌ترین شهر در منطقه شمال غرب ایران می‌باشد. این شهر، در جلگه‌ای به طول ۷۰ و عرض ۳۰ کیلومتر درکنار دریاچه‌ای به همین نام و در ۴ درجه و ۳۳ دقیقه عرض شمالی و ۴۵ درجه و ۴ دقیقه طول شرقی واقع شده است. ارتفاع این شهر از سطح دریا ۱۳۱۳ متر و فاصله زمینی ارومیه تا تهران حدود ۹۵۱ کیلومتر است (سلیمانی و همکاران، ۱۳۹۵: ۸۳). بر پایه‌ی نتایج آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵، تعداد جمعیت ساکن شهر ارومیه، ۷۳۶۲۲۴ نفر می‌باشد که از این تعداد ۳۶۹۰۴۳ نفر مرد و ۳۶۷۱۸۱ نفر زن هستند. همچنین در سال ۱۳۹۵ تعداد کل خانوارهای ساکن در این شهر ۲۲۵۰۵۰ خانوار است که با توجه به جمعیت شهر در آن سال، از بعد خانوار ۳،۲۷ نفر برخوردار می‌باشد (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵).

شهرها، با توجه به جامعه آماری پژوهش که شامل کلیه کارشناسان و متخصصان ذیربط با موضوع و همچنین ساکنان شهر ارومیه (۷۳۶۲۲۴ نفر) می‌باشد، با استفاده از فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری تصادفی ساده از نظرات ۳۰ نفر از متخصصان، اساتید و مدیران ذیربط با موضوع پژوهش و تعداد ۳۸۴ نفر از مردم ساکن در مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه استفاده گردید. همچنین آزمون روایی به‌کار رفته در این پژوهش روایی صوری و محتوایی است بدین ترتیب که ابزار تحقیق توسط تعدادی از متخصصان و اساتید دانشگاهی ذیربط بررسی شده و مورد تأیید قرار گرفت. برای آزمون پایایی پرسشنامه‌ها نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید که برای پرسشنامه‌ی هر یک از مدل‌های ANP، Dematel و Topsis به ترتیب ضریب آلفای ۰/۸۴۵، ۰/۸۰۸ و ۰/۷۷۹ به دست آمد که با توجه به آستانه‌های در نظر گرفته شده در منابع علمی معتبر، از قابلیت اعتماد مطلوبی برخوردار است. در نهایت داده‌های جمع‌آوری شده پیرامون کیفیت زندگی در مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه با استفاده از مدل تلفیقی Dematel-ANP-Topsis مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و مناطق شهر رتبه‌بندی شدند. در مرحله دوم به ارزیابی وضعیت جرم‌خیزی در شهر ارومیه پرداخته شده است؛ بدین جهت با مراجعه به مرکز نیروی انتظامی استان آذربایجان غربی در شهر ارومیه، داده‌های حاصل از وقوع جرم در زمینه‌های مختلف اعم از جرائم حاصل از تهدید و اکراه، مفاصد اجتماعی و ... و همچنین مقادیر سایر عوامل مؤثر بر جرم‌خیزی همچون تراکم جمعیتی، جمعیت فعال و ... در مناطق مختلف از سرشماری‌های رسمی و طرح‌های مربوط به شهر ارومیه (طرح‌های جامع،

شکل ۱ موقعیت جغرافیایی محدوده مورد مطالعه (منبع: نگارندگان، ۱۳۹۹)

۶ یافته‌های پژوهش

۶٫۱ مرحله اول: بررسی وضعیت

کیفیت زندگی در مناطق

شهر ارومیه

می‌شود؛ صفر بدین معنا که شاخص بدون اعمال تأثیر و ۱ به معنای اعمال تأثیر مطلق است. به طور مثال براساس نتایج ماتریس اثرگذاری، شاخص «وضعیت درآمدی ساکنان» بر شاخص‌های «مشارکت ساکنان»، «امنیت عمومی»، «قیمت زمین»، «کیفیت مسکن»، «دسترسی به خدمات و تسهیلات شهری»، «کیفیت تردد و حمل و نقل عمومی»، «آرامش و دنج بودن»، «تمیزی و بهداشت محیط» و «حس تعلق خاطر نسبت به محل زندگی» تأثیرگذار و بر شاخص‌های «رضایتمندی از امکانات رفاهی»، «رضایتمندی از روابط همسایگی در محل سکونت» و «رضایتمندی از عملکرد شهرداری» بی تأثیر است. از نتایج دیگر ماتریس، میزان تعامل و تأثیر شاخص‌ها می‌باشد (شکل ۳)؛ (D+R) نشان‌دهنده‌ی میزان تعامل شاخص‌ها می‌باشد و درجه اهمیتی که هر شاخص در سیستم بازی می‌کند را نشان می‌دهد؛ براساس نتایج به‌دست

گام ۱- شناسایی روابط میان شاخص‌ها با مدل دیمتل (Dematel): برای استفاده از این مدل و شناسایی روابط میان شاخص‌های کیفیت زندگی، پرسشنامه‌ای بر اساس طیف ۵ درجه رایج در این مدل تهیه و از نظرات ۳۰ کارشناس مرتبط با موضوع تحقیق استفاده گردید. از مهم‌ترین نتایج این مدل، ماتریس اثرگذاری می‌باشد، با استفاده از این ماتریس می‌توان روابط میان شاخص‌ها و تأثیرشان بر یکدیگر را به‌دست آورد (شکل ۲). تحلیل این ماتریس به این صورت است که تأثیر اولیه از یک شاخص به شاخص دیگر، به صورت ۰ و ۱ نشان داده

می‌گذارد را بیان می‌کند. بر اساس نتایج، شاخص «تمیزی و بهداشت محیط» با درجه‌ی تأثیر ۰/۹۴ تأثیرگذارترین عامل و شاخص «آرامش و دنج بودن محیط» با درجه‌ی تأثیر ۱/۰۶- تأثیرپذیرترین عامل بین شاخص‌ها می‌باشند.

آمده شاخص «تمیزی و بهداشت محیط» با درجه‌ی تعاملی ۱۹/۰۳ بیش‌ترین تعامل و شاخص «رضایتمندی از روابط همسایگی در محل سکونت» با درجه‌ی تعاملی ۱۶/۸۵ کم‌ترین تعامل را با شاخص‌های دیگر دارند. (D-R) نیز که میزان تأثیر را نشان می‌دهد اثر اصلی که هر شاخص در سیستم

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
A	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰
B	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰
C	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰
D	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۰	۰
E	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰
F	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
G	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰
H	۰	۱	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
I	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱
J	۱	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۰
K	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۰	۰
L	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰
M	۱	۱	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۰	۰

A- مشارکت ساکنان	F- کیفیت مسکن	J- حس تعلق خاطر نسبت به محل زندگی
B- امنیت عمومی	F- دسترسی به خدمات و تسهیلات شهری	K- رضایتمندی از امکانات رفاهی
C- قیمت زمین	G- کیفیت تردد و حمل و نقل عمومی	L- رضایتمندی از روابط همسایگی در محل سکونت
D- وضعیت درآمدی ساکنان	H- آرامش و دنج بودن محیط	M- رضایتمندی از عملکرد شهرداری
	I- تمیزی و بهداشت محیط	

راهنما

شکل ۲ ماتریس اثرگذاری شاخص‌های کیفیت زندگی شهری

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
D + R	۱۸/۰۸	۱۸/۶۱	۱۷/۷۹	۱۷/۷۸	۱۹/۰۲	۱۸/۶۳	۱۷/۷۴	۱۸/۴۴	۱۹/۰۳	۱۸/۱۹	۱۸/۲۸	۱۶/۸۵	۱۷/۲
	میزان تعامل			بیشترین تعامل						کمترین تعامل			
D - R	-۰/۳۹	-۰/۹۲	-۰/۶۵	۰/۵۴	۰/۰۷	۰/۶۷	-۰/۴۳	-۱/۰۶	۰/۹۴	-۰/۰۳	۰/۸۴	-۰/۲۱	۰/۶۱
	میزان تأثیر			تأثیرپذیرترین عامل			تأثیرگذارترین عامل						

A- مشارکت ساکنان	E- کیفیت مسکن	J- حس تعلق خاطر نسبت به محل زندگی
B- امنیت عمومی	F- دسترسی به خدمات و تسهیلات شهری	K- رضایتمندی از امکانات رفاهی
C- قیمت زمین	G- کیفیت تردد و حمل و نقل عمومی	L- رضایتمندی از روابط همسایگی در محل سکونت
D- وضعیت درآمدی ساکنان	H- آرامش و دنج بودن محیط	M- رضایتمندی از عملکرد شهرداری
I- تمیزی و بهداشت محیط		

شکل ۳ میزان تعامل و تأثیر شاخص‌های کیفیت زندگی شهری

نیز خواهد بود. دومین شاخص از نظر ضریب اهمیت، «امنیت عمومی» با وزن ۰/۴۸ می‌باشد؛ وجود امنیت در محیط‌های شهری یکی از شاخص‌های مهم و کلیدی کیفیت زندگی در شهرها می‌باشد به نحوی که عدم وجود آن در جامعه زمینه‌ساز کاهش جذابیت فضای شهری، کاهش استفاده مخاطبان و تحمیل هزینه‌های زیاد در مقیاس فردی، اجتماعی و ملی می‌شود و به همین دلیل است که امروزه تأمین امنیت عمومی در محیط‌های شهری در ابعاد مختلف کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و ... اهمیت خاصی پیدا کرده و به یکی از ضرورت‌های اساسی مدیریت شهری برای ارتقای کیفیت زندگی تبدیل گردیده است. سومین شاخص مهم کیفیت زندگی شهری در این پژوهش، «کیفیت مسکن» با وزن ۰/۴۷۲ می‌باشد؛ مسکن به عنوان نیاز اولیه انسان، یکی از شاخص‌های پراهمیت کیفیت زندگی شهری بوده که با ابعاد وسیع اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیست‌محیطی و کالبدی خود مفهومی فراتر از سرپناه دارد و علاوه بر فضای خانه، کل محیط سکونت را نیز در برمی‌گیرد.

گام ۲- تعیین ضریب اهمیت شاخص‌ها با مدل تحلیل شبکه‌ای (ANP): در این گام برای به دست آوردن ضریب اهمیت شاخص‌ها با استفاده از روابط تعیین شده از طریق مدل Dematel (وابستگی‌های درونی و بیرونی)، داده‌های حاصل از پرسشنامه‌های تکمیل شده توسط ۳۰ کارشناس و متخصص مرتبط با موضوع تحقیق، وارد نرم‌افزار Super Decisions گردید و وزن نهایی شاخص‌ها بدست آمده است. براساس نتایج، شاخص «حس تعلق خاطر نسبت به محل زندگی» با وزن ۰/۵۸۹ در رتبه نخست اهمیت قرار دارد. هنگامی که فرد نسبت به محل زندگی خود احساس تعلق خاطر داشته باشد این امر موجب ارتباط فرد با محیط و رضایت وی از محل زندگی‌اش شده و انگیزه لازم برای ماندگاری فرد در محیط را فراهم خواهد کرد. این شاخص، مفهومی فراتر از ساکن شدن صرف در یک شهر و محدوده دارد به نحوی که حس بالای تعلق خاطر به یک مکان منجر به تمایل به مشارکت، ایجاد سرزندگی، تعامل با همسایگان و وحدت و پویایی خواهد شد که نتیجه‌ی آن ارتقای شاخص‌های دیگر کیفیت زندگی

ساکنان نیز می‌شود و محرومیت از آن نتایج منفی بر آینده و پیشرفت افراد ساکن در یک شهر دارد.

مسکن مناسب و باکیفیت ضمن تأمین نیازهای فردی و اجتماعی باعث بهبود جنبه‌های دیگر زندگی

جدول ۱ ضریب اهمیت شاخص‌های کیفیت زندگی در شهر ارومیه

وضعیت درآمدی ساکنان	قیمت زمین	امنیت عمومی	مشارکت ساکنان	شاخص	اجتماعی - اقتصادی
۰/۰۹۴	۰/۱۵۲	۰/۴۸	۰/۲۷۴	ضریب اهمیت	
تمیزی و بهداشت محیط	آرامش و دنج بودن محیط	کیفیت تردد و حمل و نقل عمومی	دسترسی به خدمات و تسهیلات شهری	کیفیت مساکن	شاخص کالبدی - محیطی
۰/۰۷۱	۰/۳۰۱	۰/۰۴۶	۰/۱۱	۰/۴۷۲	ضریب اهمیت
رضایتمندی از عملکرد شهرداری	رضایتمندی از روابط همسایگی در محل سکونت	رضایتمندی از امکانات رفاهی	حس تعلق خاطر نسبت به محل زندگی	شاخص	ذهنی - روانی
۰/۱۰۶	۰/۱۱۱	۰/۱۹۴	۰/۵۸۹	ضریب اهمیت	

مربوط به شاخص ذهنی- روانی استفاده گردید. پس از آن داده‌های حاصل از پرسشنامه‌ها و ضریب اهمیت شاخص‌ها در مدل تاپسیس وارد و بعد از انجام فرآیند مدل، رتبه‌بندی مناطق انجام شده است. مطابق با این نتایج منطقه پنج با امتیاز نهایی ۰/۲۵۵ رتبه‌ی یک و مناطق یک، سه، چهار و دو به ترتیب با امتیازات نهایی ۰/۲۳۲، ۰/۲۱۰، ۰/۱۶۱ و ۰/۱۴۲، در رتبه‌های دوم تا پنجم به لحاظ کیفیت زندگی قرار گرفتند.

گام ۳- رتبه‌بندی مناطق از لحاظ کیفیت زندگی شهری با مدل تاپسیس (Topsis): بعد از به دست آمدن وزن نهایی شاخص‌ها با استفاده از مدل دیمتل و تحلیل شبکه ای، جهت رتبه بندی مناطق از پرسشنامه کارشناسان و مردم که براساس طیف لیکرت طراحی گردیده بود بهره گرفته شد؛ بدین نحو که از ۳۰ کارشناس مرتبط با موضوع پژوهش برای پاسخگویی به سوال‌های مربوط به شاخص‌های اجتماعی- اقتصادی و کالبدی- محیطی و از نظرات ۳۸۴ نفر از ساکنان برای پاسخگویی به پرسش‌های

جدول ۲ رتبه‌بندی مناطق شهر ارومیه از لحاظ کیفیت زندگی شهری

مناطق	منطقه یک	منطقه دو	منطقه سه	منطقه چهار	منطقه پنج
امتیاز تاپسیس	۰/۲۳۲	۰/۱۴۲	۰/۲۱۰	۰/۱۶۱	۰/۲۵۵
رتبه	۲	۵	۳	۴	۱

۶،۲ مرحله دوم: ارزیابی وضعیت

جرم‌خیزی در مناطق شهر ارومیه

سنجش وضعیت جرم‌خیزی بر اساس داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده از نیروی انتظامی شهر ارومیه و آمار رسمی به‌روز پیرامون شاخص‌های جرائم ناشی از اختلافات خانوادگی، مفاسد اجتماعی، درگیری و نزاع، تهدید و اکراه، جرایم مربوط به اموال و اشخاص و عوامل دیگر مؤثر بر جرم‌خیزی همانند جمعیت شهر، جمعیت فعال و ... به شرح زیر انجام شده است.

لازم به ذکر است به علت مسائل امنیتی و محرمانه بودن اطلاعات جمع‌آوری شده از نیروی انتظامی استان آذربایجان غربی از ذکر تعداد جرائم در متن پژوهش خودداری شده و فقط با توجه به اهداف تحقیق و بعد از محاسبات نگارندگان از درصد برای بیان وضعیت هریک از جرائم در مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه استفاده شده است

جرائم مربوط به اختلافات خانوادگی: بیشترین جرائم مربوط به اختلافات خانوادگی مربوط به منطقه دو شهر ارومیه با ۳۶/۶۶ درصد می‌باشد. به نظر می‌رسد فشردگی بیش از حد جمعیت، ضعف بسترهای فرهنگی و درصد باسوادی کم نسبت به سایر مناطق از جمله عواملی هستند که در بالا بودن درصد این جرم در منطقه دو مؤثر بوده‌اند. همچنین مناطق یک، چهار و سه به ترتیب با ۲۱/۵، ۲۰/۱ و ۱۷/۵۷ درصد در رتبه‌های دوم، سوم و چهارم از نظر جرائم مربوط به اختلافات خانوادگی قرار دارند و در آخر منطقه پنج با ۴/۱۷ درصد قرار دارد که به نظر می‌رسد بیشتر ناشی از جمعیت کم ساکن و همچنین وسعت کمتر آن نسبت به سایر مناطق شهر ارومیه باشد.

جرائم مربوط به مفاسد اجتماعی: منطقه دو شهر ارومیه با ۳۳/۲۸ درصد در رتبه‌ی اول بیشترین جرائم مربوط به مفاسد اجتماعی قرار دارد. درصد بالای محلات حاشیه‌نشین در این منطقه، تراکم

جمعیتی بالا و همچنین مهاجرانی که به دلیل عدم آشنایی با هیچ‌گونه حرفه و شغلی، جذب مشاغل اقتصادی شهر نشده‌اند و فقر ناشی از آن می‌توانند از عوامل اصلی بالا بودن این جرم در این منطقه باشند. در رتبه‌ی دوم از نظر جرائم مربوط به مفاسد اجتماعی منطقه چهار با ۲۴/۵ درصد قرار دارد که با توجه به مساحت و جمعیت آن نشان دهنده‌ی درصد بالایی می‌باشد. منطقه یک نیز که از لحاظ ارزش زمین و وضعیت درآمدی ساکنان در وضعیت مطلوبی قرار دارد از نظر جرائم مفاسد اجتماعی با ۲۱/۵۹ درصد در رده‌ی سوم قرار دارد. همچنین مناطق سه و پنج نیز با ۱۵/۱۵ و ۵/۴۸ درصد در رتبه‌های چهارم و پنجم از لحاظ این جرم قرار دارند.

جرائم مربوط به تهدید و اکراه: عدم وجود بافت مناسب شهری، ساختار کالبدی نامناسب همراه با تنگی معابر و کوچه‌ها، تراکم جمعیت، وجود کاربری‌های پرتدد مانند پایانه مسافربری و ضعف بسترهای اجتماعی و فرهنگی و همچنین تعامل‌پذیری کم ساکنان عملاً باعث اختصاص درصد بالای ۵۳/۳۲ درصد برای منطقه دو در جرائم مربوط به تهدید و اکراه شده است. بعد از آن، منطقه چهار شهر ارومیه با ۲۲/۸۷ درصد در رتبه دوم از لحاظ این جرم قرار دارد. منطقه سه نیز با ۱۴/۵۹ درصد در رتبه‌ی سوم قرار دارد که بیشتر به نظر می‌رسد به دلیل وجود برخی قسمت‌هایی که در حال ساخت و ساز هستند و خلوت بودن برخی از نقاط آن از عوامل مؤثر در جرائم مربوط به تهدید و اکراه در این منطقه باشد. همچنین مناطق یک و پنج شهر ارومیه به ترتیب با ۷/۲ و ۲/۰۲ درصد کمترین میزان این جرم را دارند. به نظر می‌رسد که درصد بالای باسوادی و وضعیت فرهنگی ساکنان این مناطق در پایین بودن جرائم مربوط به تهدید و اکراه مؤثر بوده است.

جرائم مربوط به نزاع و درگیری: منطقه دو شهر ارومیه با ۴۱/۰۴ درصد در رتبه‌ی اول از نظر جرائم مربوط به نزاع و درگیری قرار دارد که تلاقی اقوام مختلف با گویش‌های گوناگون، تلفیق شیوه‌های

اشخاص در منطقه دو شهر ارومیه با درصد ۳۵/۸ درصد مؤثر باشند. بعد از آن، منطقه یک با ۲۰/۰۶ درصد در رتبه‌ی دوم قرار دارد که به نظر می‌رسد مناسب بودن وضعیت اقتصادی ساکنان در این منطقه و امکان منفعت بیشتر برای مجرمان از دلایل تأثیرگذار در جرائم مربوط به اموال و اشخاص در منطقه یک باشد. منطقه چهار نیز با ۱۸/۸۸ درصد در رتبه‌ی سوم از لحاظ این جرم قرار دارد که بیشتر به دلیل بالا بودن میزان کاربری‌های تجاری و اداری و همچنین تراکم بالای جمعیت در هنگام روز در آن می‌باشد. منطقه سه نیز با ۱۵/۷۲ درصد در رتبه‌ی چهارم از نظر جرائم مربوط به اموال و اشخاص قرار دارد که وجود کاربری‌های در حال ساخت و خلوت بودن برخی از بخش‌های آن از عوامل مؤثر بر آن می‌باشند. و در رتبه‌ی آخر منطقه پنج با ۹/۵۴ درصد قرار دارد که در مقایسه با جرائم دیگر در این منطقه درصد بالایی را نشان می‌دهد که بیشتر می‌تواند ناشی از قرارگیری گران‌ترین خانه‌ها و محلات شهر و همچنین وضعیت اقتصادی مطلوب ساکنان آن باشد.

مختلف زندگی طایفه‌ای، روستایی و شهری، گسترده بودن بعد خانوار و بیکاری جوانانی که شغل مناسب ندارند یا اوقات فراغت و بیکاری آن‌ها زیاد است از مهم‌ترین عوامل بالا بودن این جرم در این منطقه می‌باشد. منطقه چهار نیز با ۲۲/۵۸ درصد در رتبه‌ی دوم از نظر جرائم مربوط به نزاع و درگیری قرار دارد که به نظر می‌رسد به دلیل قرارگیری بافت مرکزی شهر در آن و همچنین تعاملات اجتماعی - اقتصادی که در طول روز در این منطقه جریان دارد از عمده‌ترین دلایل بروز این جرم در منطقه چهار باشد. مناطق یک، سه و پنج نیز با درصدهای ۱۶/۱۸، ۱۳/۹۲، ۶/۲۸ درصد در رتبه‌های سوم، چهارم و پنجم از نظر میزان جرائم مربوط به نزاع و درگیری قرار دارند.

جرائم مربوط به اموال و اشخاص: سکونت مهاجرین، عدم جذب در نظام اقتصادی - اجتماعی شهر، بالا بودن نرخ بیکاری و فقر و همچنین ساختار کالبدی نامناسب از جمله عواملی هستند که می‌تواند در بالا بودن میزان جرائم مربوط به اموال و

جدول ۳ وضعیت پنج جرم شاخص در مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه (درصد)

شرح	منطقه یک	منطقه دو	منطقه سه	منطقه چهار	منطقه پنج
جرائم اختلافات خانوادگی	۲۱/۵	۳۶/۶۶	۱۷/۵۷	۲۰/۱	۴/۱۷
جرائم مفاسد اجتماعی	۲۱/۵۹	۳۳/۲۸	۱۵/۱۵	۲۴/۵	۵/۴۸
جرائم تهدید و اکراه	۷/۲	۵۳/۳۲	۱۴/۵۹	۲۲/۸۷	۲/۰۲
جرائم نزاع و درگیری	۱۶/۱۸	۴۱/۰۴	۱۳/۹۲	۲۲/۵۸	۶/۲۸
جرائم علیه اموال و اشخاص	۲۰/۰۶	۳۵/۸	۱۵/۷۲	۱۸/۸۸	۹/۵۴
درصد مساحت از کل شهر	۲۴/۵۲	۲۲/۹۳	۲۵/۶۵	۱۴/۵	۱۲/۴
درصد جمعیت از کل شهر	۲۳/۷۶	۲۸/۱۸	۲۲/۳۸	۱۷/۷	۸
درصد جمعیت فعال	۳۷/۴۳	۳۸/۸۳	۳۷/۸۴	۳۷/۱۲	۳۷/۶۹
درصد باسوادی	۹۵/۱	۸۳/۰۶	۸۸/۵	۸۸/۵۷	۹۳/۵۷

(منبع: نیروی انتظامی استان آذربایجان غربی ۱۳۹۶، سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵، طرح و آمایش ۱۳۹۴، محاسبات نگارندگان ۱۳۹۹)

۶٫۳ مرحله سوم: مقایسه تطبیقی جرم‌خیزی و کیفیت زندگی در مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه

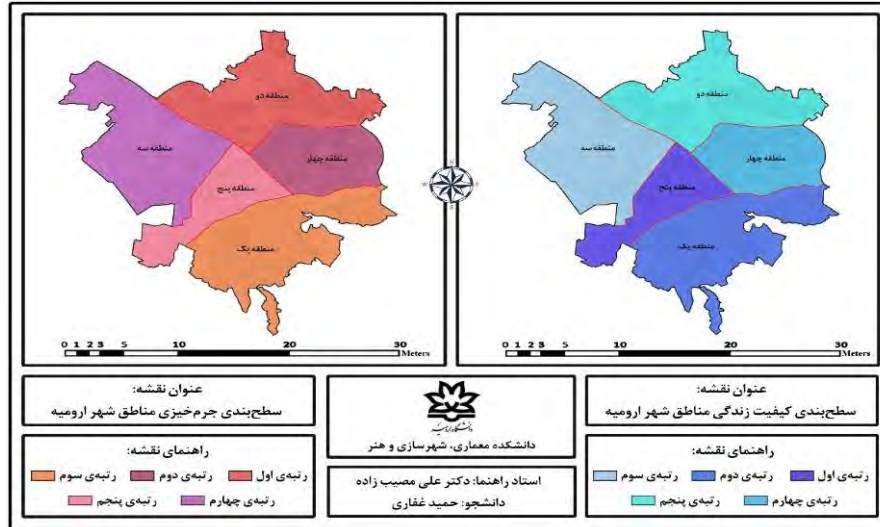
بر اساس تجزیه و تحلیل‌های انجام گرفته و بر اساس تطبیق نتایج حاصل از کیفیت زندگی شهری و جرم‌خیزی می‌توان گفت که جرم‌خیزی با ساختار طبقاتی مناطق شهری رابطه دارد. طبق تحلیل‌های انجام گرفته در این پژوهش رتبه‌بندی به دست آمده برای مناطق شهر ارومیه از لحاظ کیفیت زندگی شهری به صورت مناطق پنج، یک، سه، چهار و دو بوده و رتبه‌بندی به دست آمده از نظر جرم‌خیزی شهری به صورت مناطق دو، چهار، یک، سه و پنج می‌باشد که نشان‌دهنده وجود رابطه‌ی معنادار و معکوس بین آن‌ها می‌باشد. به نحوی که می‌توان گفت فاصله موجود بین مناطق مختلف شهر ارومیه از لحاظ کیفیت زندگی به میزان قابل توجهی در بروز و رشد برخی جرایم خاص تأثیر گذاشته است. همچنین در این پژوهش مشخص شد مناطق دو و چهار که بیشترین بافت ناکارآمد شهری ارومیه را در خود جای داده‌اند در رتبه‌های آخر از نظر کیفیت زندگی شهری و در رتبه‌های اول و دوم از لحاظ

جرم‌خیزی شهری قرار گرفته‌اند. منطقه چهار که بافت قدیمی و مرکزی شهر در آن قرار دارد و منطقه دو هم که بیشتر بافت حاشیه‌ای شهر در آن جای گرفته است از مسائلی نظیر عدم وجود ساخت و بافت مناسب شهری، ساختار کالبدی نامناسب، وجود معابر و گذرگاه‌های تنگ و باریک، عدم ارائه خدمات مناسب شهری، ضعف بسترهای فرهنگی، بالا بودن نرخ بیکاری، وجود مشاغل کاذب و غیررسمی، سکونت مهاجرین، تلاقی اقوام گوناگون، انباشتگی و ازدحام جمعیت رنج می‌برند که طبق بررسی‌های به عمل آمده باعث پایین آمدن کیفیت زندگی و بالارفتن جرم‌خیزی شهری در این مناطق شده است. بر همین اساس است که می‌توان گفت بین بافت ناکارآمد شهری ارومیه با جرم‌خیزی و کیفیت زندگی نیز رابطه‌ی معنادار وجود دارد. از آنجایی که محرومیت در هر یک از شاخص‌های کیفیت زندگی شهری می‌تواند باعث ایجاد فشار بر روی ساکنان آن منطقه شود، لذا زمینه بروز جرم تسهیل می‌شود و می‌توان گفت که کیفیت زندگی پایین، موجب بروز مشکلات اجتماعی و جرایم در این بافت‌های ناکارآمد می‌شود.

جدول ۴ نتایج حاصل از مقایسه تطبیقی کیفیت زندگی و جرم‌خیزی در مناطق شهر ارومیه

شماره مناطق	وضعیت کیفیت زندگی		وضعیت جرم‌خیزی		نوع رابطه (معکوس یا مستقیم)
	رتبه	Topsis میزان	کل جرائم (درصد)	رتبه	
منطقه یک	۲	۰/۲۳۲	۱۸/۳۷	۳	معکوس
منطقه دو	۵	۰/۱۴۲	۳۸/۳۲	۱	معکوس
منطقه سه	۳	۰/۲۱۰	۱۵/۳۴	۴	معکوس
منطقه چهار	۴	۰/۱۶۱	۲۱/۴	۲	معکوس
منطقه پنج	۱	۰/۲۵۵	۶/۵۷	۵	معکوس

شکل ۴ سطح بندی کیفیت زندگی و جرم خیزی در مناطق شهر ارومیه

۷ نتیجه گیری

رابطه‌ی جرم خیزی با کیفیت زندگی می‌تواند به مدیریت شهری و سایر نهادهای مرتبط با امنیت شهر کمک شایان توجهی کرده تا با درک ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و کالبدی مؤثر بر جرم خیزی در راستای برنامه‌ریزی برای افزایش کیفیت زندگی و در نتیجه کاهش جرم خیزی در این مناطق اقدام کنند. از مهم‌ترین ویژگی‌ها و تفاوت‌های پژوهش حاضر با اکثر مطالعاتی که در این حوزه انجام گرفته است می‌توان به بررسی تک‌تک شاخص‌های مربوط به جرم خیزی و کیفیت زندگی در مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه با رویکردی همه‌جانبه و با جمع‌بندی دیدگاه‌ها و تخصص‌ها در این زمینه اشاره کرد به نحوی که با تبیین رابطه بین جرم خیزی و کیفیت زندگی شهری، می‌تواند کمک مؤثری به متداول نمودن شیوه‌های علمی مبتنی بر تجزیه و تحلیل جرائم با در نظر گرفتن کیفیت زندگی در مناطق شهری کند.

در بخش کیفیت زندگی شهری سیزده شاخص در سه دسته‌ی اجتماعی- اقتصادی، کالبدی- محیطی و ذهنی- روانی با بهره‌گیری از مدل تلفیقی Dematel- ANP- Topsis مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. به گونه‌ای که جهت تبیین رابطه‌ی بین شاخص‌ها در مدل Dematel، شاخص «تمیزی و

آنچه مسلم است، محیط ساخته شده بر رفتار انسان تأثیرگذار است و به همین دلیل است که برخی مناطق شهری به خاطر داشتن ویژگی‌هایی مانند بافت نامناسب شهری، فرسودگی بناها و ساختمان‌ها، نفوذناپذیری و تنگی معابر و گذرگاه‌ها، سکونت مهاجرین با قومیت‌های گوناگون و وجود شغل‌های کاذب و غیرقانونی مستعد بروز جرم و بزه بیشتری نسبت به سایر مکان‌ها هستند که همین امر موجب می‌شود تا بزهکاران در انتخاب محل بزهکاری خود به دنبال کم‌خطرترین و مناسب‌ترین فرصت‌ها و شرایط مکانی برای ارتکاب عمل مجرمانه باشند. کاری که بشر امروزی قادر به انجام آن است ریشه‌کن کردن مسئله جرم نیست چرا که از عهده‌ی او خارج است؛ بلکه او قادر به حداقل رساندن جرم از طریق افزایش شاخص‌های کیفیت زندگی در مناطق مختلف شهری است. به طور مشخص، ارتقای امنیت در مناطق یک شهر، سرزندگی و پویایی فضاهای شهری را به دنبال خواهد داشت که نمود آن را می‌توان در حضورپذیری مردم، افزایش تعاملات اجتماعی، کاهش استرس و نگرانی و حیات شبانه‌روزی شهر مشاهده نمود. در این میان تحلیل

و چهار شهر ارومیه که بیشترین بافت ناکارآمد شهری را در خود جای داده‌اند و از ضعف بسترهای کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی رنج می‌برند در رتبه‌های آخر از نظر کیفیت زندگی شهری و در رتبه‌های اول از لحاظ جرم‌خیزی شهری قرار گرفته‌اند. پس می‌توان نتیجه‌گیری کرد بین جرم‌خیزی و کیفیت زندگی در مناطق پنج‌گانه شهر ارومیه رابطه‌ی معنادار و معکوس وجود دارد.

نتایج این پژوهش با نتایج تحقیقات سیلوا و لی (۲۰۲۰)، کلانتری و همکاران (۱۳۹۷) و مقیمی (۱۳۹۶) شباهت دارد. هر یک از این نگارندگان در مطالعاتشان به این نتیجه رسیده‌اند که بین کیفیت زندگی شهری و جرم‌خیزی رابطه وجود دارد؛ به طوری که سیلوا و لی (۲۰۲۰) به این نتیجه دست یافته‌اند که یک محیط شهری ضعیف از نظر برنامه‌ریزی با افزایش نرخ جرم و جنایت همراه است. نتایج تحقیقات کلانتری و همکاران (۱۳۹۷) نیز بیانگر این نکته است حوزه‌هایی که در کانون‌های جرم‌خیز قرار دارند از نظر برخورداری از سطح کیفیت زندگی نسبت به دیگر حوزه‌ها که جرائم ارتكابی کمتری وقوع یافته است شکاف قابل توجهی وجود دارد. همچنین مقیمی (۱۳۹۶) به این نتیجه رسیده است که بین کیفیت زندگی و جرم سرقت رابطه‌ی معنادار وجود دارد.

بهداشت محیط» با درجه‌ی تأثیر ۰/۹۴ تأثیرگذارترین عامل و شاخص «آرامش و دنج بودن محیط» با درجه‌ی تأثیر ۱/۰۶- تأثیرپذیرترین عامل شدند. جهت به‌دست آوردن ضریب اهمیت شاخص‌ها در مدل ANP، شاخص‌های «حس تعلق خاطر نسبت به محل زندگی»، «امنیت عمومی» و «کیفیت مساکن» به ترتیب با وزن نهایی ۰/۵۸۹، ۰/۴۸ و ۰/۴۷۳ مهم‌ترین شاخص‌ها بودند. و در نهایت به‌منظور رتبه‌بندی مناطق شهر ارومیه از نظر کیفیت زندگی شهری در مدل Topsis، مناطق پنج، یک، سه، چهار و دو به ترتیب با امتیازات نهایی ۰/۲۳۲، ۰/۲۱۰، ۰/۱۶۱ و ۰/۱۴۳ در رتبه‌های اول تا پنجم از لحاظ کیفیت زندگی شهری قرار گرفتند. در بخش جرم‌خیزی شهری، ابتدا آمار پنج جرم شاخص که عبارت بودند از اختلافات خانوادگی، مفاسد اجتماعی، تهدید و اکراه، نزاع و درگیری و جرائم عمومی علیه اموال و اشخاص از طریق نیروی انتظامی استان آذربایجان غربی جمع‌آوری گردید و پس از تجزیه و تحلیل‌های انجام گرفته مناطق دو، چهار، یک، سه و پنج به ترتیب با درصدهای ۳۸/۳۲، ۲۱/۴، ۱۸/۳۷، ۱۵/۳۴ و ۶/۵۷ در رتبه‌های اول تا پنجم از لحاظ جرم‌خیزی شهری قرار گرفتند. بنابراین بر اساس نتایج به دست آمده از این تجزیه و تحلیل‌ها مناطق دارای بیشترین کیفیت زندگی، کمترین جرم‌خیزی را داشته‌اند. همچنین مناطق دو

منابع

- Ahmadi, S., Sifoldini, F., & Kalantary, M. (2014). Analysis of Spatial patterns of crime in Region Seventeen of Tehran Municipality. *Journal of Applied research in Geographical Sciences*, 13(31), 47-72. (in Persian)
- Akbari, M., Sadeghi, M., & Shiravand, M. (2015). Spatiotemporal Analysis of Crime Commitment in Urban Spaces (Supply, Dealing, and Abuse of Drugs in Region 16 of Tehran Metropolis). *International Journal of Urban and Rural Management*, No. 37, 57-72. (in Persian)
- Alizadeh Aghdam, M. B., Abbaszadeh, M., Kouhi, K. & Afshar, S. (2020). Investigating the Relationship between Social Capital and Quality of Life with Fear of Crime (Case Study: Slummers in Tabriz). *Journal of Economic & Developmental Sociology*. 9(1), 25-44. (in Persian)

- De Nadai, M., Xu, Y., Letouzé, González, M. C. & Lepri, B. Socio-economic, built environment, and mobility conditions associated with crime: a study of multiple cities. *Scientific Reports* 10, 13871(2020).
- Erick, W.M, Wanyonyi, S.W., & Muchwanju, C. (2019). Application of Principal Component Analysis to Crime Data, Case Study: Mathare Slums, Nairobi County in Kenya. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 8(1), 7-17.
- Faria, P., Ferreira, F., Jalali, M., Bento, P., & António, N. (2018). Combining cognitive mapping and MCDA for improving quality of life in urban areas. *Cities The International Journal of Urban Policy and Planning*, 78(2018), 116-127.
- Ghalibaf, M.B., Ansarizadeh, S., & Parhiz, F. (2010). studying and analyzing the role of crime generating locus in urban crimes. *Municipalities*, No. 100, 22-32. (in Persian)
- Ghalibaf, M.B., Roustaei, M., Ramezanzadeh Lasbooyee, M., & Taheri, M.R. (2012). Assessment Urban Quality of Life (Case Study: Yaft Abad). *Geography*, 9(31), 33-53. (in Persian)
- Giddens, A. (2006). *Sociology* (Fifth Edition). Cambridge: Polity.
- Hataminejad, H., Mansouri, B., & Feli, M. (2013). Clarifying the role of urban spaces in crime prevention and security. *Scientific- Research Quarterly of "Geographical Data (Sepehr)"*, 22(87), 68-76. (in Persian)
- Hataminejad, H., Mahdi, A., & Mahdian Bahnamiri, M. (2014). Attitude on Crime Rise and Criminality in the Slum. *Geographical Researches*, 29(1), 221-240. (in Persian)
- Jajarmi, K., & Kalteh, E. (2007). Measuring the Quality of Life Indices in City According Citizens (Case Study: Gonbad Qabous). *Geography and Development Iranian Journal*, 4(8), 5-18. (in Persian)
- Kalantari, M., Pourahmad, A., Ebdali, Y. & Allahgolipour, S. (2018). Spatial analysis of quality of life in crime hotspots (Case study: Central part of Tehran). *Police Geography Research Journal*. 1397(21), 1-30. (in Persian)
- Kim, Y., & Hipp, J.R. (2019). Street Egoood: An Alternative Perspective of Measuring Neighborhood and Spatial Patterns of Crime. *Journal of Quantitative Criminology*, 1-38.
- Koramaz, E.K., & Türkoğlu, H. (2017). Measuring and Understanding Urban Parks 'Contribution to Quality of Life in Istanbul. *Social Indicators Research*, 138(1), 335-351.
- Luo, X. (2012). Spatial Patterns of Neighbourhood Crime in Canadian Cities: The Influence of Neighbourhood and City Contexts. A thesis presented to the University of Waterloo for the degree of Master Science in Geography. Waterloo. Ontario. Canada. 2012.
- Moazeni, A., & Alizadeh Aghdam, M.B. (2012). Urban Quality of Life A Model for Assessing and Ranking Iran's Provinces. Using Cluster Analysis, *Iranian Sociological*

- Association, 13(3), 149-174. (in Persian)
- Moghipi, M. (2017). Exploring the impacts of life quality on the offence of robbery. *Judicial Law Views Quarterly (Law Views)*, 22(79 & 80), 149-170. (in Persian)
- Mohammadi, J., Alizadeh, J., Rahimi, H. & Afsharipour, A. (2016). Analyzing the effect level satisfaction of quality of life on social security (Case study:rural-urban Aslandouz). *Strategic Research on Social Problems in Iran*, 5(3), 21-34. (in Persian)
- O'Brien, D.T., Ciomek, A. & Tucker, R. (2021). How and Why is Crime More Concentrated in Some Neighborhoods than Others?: A New Dimension to Community Crime. *Journal of Quantitative Criminology*.
- Pacione, M., (2003). Urban environmental quality and human wellbeing-a social geographical perspective. *Landscape and Urban Planning*, 65(1-2), 19-30.
- Paknejad, N. (2014). Planning for safe urban spaces with CPTED approach. *Journal of The Urban Development and Organization Haft Shahr*, 4(47&48), 58-69. (in Persian)
- Qin, N., Elsie, Y. (2017). Common Crime and Domestic Violence Victimization of Older Chinese in Urban China: The Prevalence and Its Impact on Mental Health and Constrained Behavior. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(6), 889-914.
- Saberifar, R. & Rasouli, M. (2013), Crime incidence, fear of crime and its effect on quality of life in urban neighborhoods (Case study: Birjand). *National Congress on South Khorasan, Discipline and Security*. 321-330. (in Persian)
- Sadeghi, N., Zabihi, H., & Larimian, T. (2015). Predicting criminal potentials through analyzing the quality of urban space-Case study: 14 regions of Esfahan. *Urban Regional Studies and Research*, 6(24), 65-86. (in Persian)
- Salari Sardari, F., Heydari Moghadam, M., Sobhani, N., & Arefi, A. (2015). Examination of the quality of life in urban areas (Case Study: Lamerd City). *Journal of Urban Landscape Research*, 1(2), 53-62. (in Persian)
- Salehi, E. (2011), *Environmental security planning and design in urban environment*. First Edition, Publisher: Organization of Municipalities and Villages of the Country. (in Persian)
- Shikuku, J.K., Makawora, M., & Njuguna, M.B. (2018). Influence of Physical Environment on Crime in Informal Settlements of Kibra in Nairobi County, Kenya. *African Research Journal of Education and Social Sciences*, 5(1), 1-8.
- Silva, P. & Li, P. (2020). Urban Crime Occurrences in Association with Built Environment Characteristics: An African Case with Implications for Urban Design. *Sustainability*, 12(7), 1-23.
- Soleimani, A., Aftab, A., & Sheykhahmadi, A. (2016). Survey, analysis and ranking the Development levels of erode texture districts of Urmia city. *Urban Management Studies*, 8(25), 79-90. (in Persian)

- Statistical center of iran (2016), Population and Housing Censuses 2016. (in Persian)
- Tarho Amayesh Consultant architects & town planners (2015). Detailed plan of Urmia city (Current status report). (in Persian)
- Tarho Amayesh Consultant architects & town planners (2010). Master plan of Urmia city. (in Persian)
- Taylor, R.B. (1998). Crime and Place: Plenary Papers of the 1997 Conference on Criminal Justice and Evaluation, U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, National Institute of Justice, Research Forum.
- West Azarbaijan Police Force (2017). Archive. (in Persian)

